

CANVI CLIMÀTIC

REDUIR LES EMISSIONS DE CO₂:

LA NOSTRA PRIMERA PRIORITAT

Les activitats industrials i agrícoles que sustenten el nostre nivell de vida són la causa del ràpid increment de la concentració atmosfèrica de gasos d'efecte hivernacle. Fins ara hem actuat com si els beneficis de la industrialització compensessin qualsevol possible conseqüència adversa. Podem continuar així molt de temps?

L'augment dels nivells atmosfèrics de gasos d'efecte hivernacle va començar ara farà 150 anys amb la Revolució Industrial, i per això és raonable investigar la fluctuació de les temperatures globals en aquest període. El registre mostra que han evolucionat de forma erràtica: van augmentar des de principis de segle fins als anys quaranta, per mantenir-se més o menys constants fins al 1980 quan van tornar a encetar un període d'increment que encara dura. Per aquesta i altres raons, el Grup Intergovernamental per a l'Estudi del Canvi Climàtic de l'ONU (IPCC) va emetre un dictamen cautelós el 1995 tot dient que «el balanç de les proves suggereix una influència humana sobre el clima», sense afirmar que les proves fossin concloents. Alguns científics, i sobretot molts economistes, no coincideixen ni tan sols en el diagnòstic de l'IPCC.

Deixant de banda els qui es deixen influir per les conseqüències econòmiques i socials que tindria un fet d'aquestes característiques, el cert és que a curt termini les variacions climàtiques naturals podrien estar amagant les tendències provocades pel canvi climàtic. De la mateixa manera que l'inici de l'estiu pot ser erràtic, tot i que hi hagi un augment continuat de la radiació solar entre desembre i juny, les manifestacions del canvi climàtic podrien iniciar-se erràticament malgrat que les concentracions de gasos d'efecte hivernacle augmentin de forma constant. No podem afirmar-ho amb precisió, perquè la informació sobre les variacions climàtiques naturals és molt limitada: solament disposem de mesures precises dels últims 100 anys. Per tant, les oscil·lacions que hem detectat en aquest període podrien molt bé ser el resultat de les variacions naturals, i això dificultaria la detecció dels canvis antropogènics fins que aquests fossin molt importants. Tot això fa que a l'hora d'interpretar les dades disponibles, els factors emocionals i ideològics adquireixin molt pes, fins i tot per damunt d'una informació que és vertaderament incerta. Vol dir això que hem de renunciar a prendre qualsevol decisió fins que les evidències siguin incontrovertibles i les seves conseqüències probablement ja inevitables?

La Terra és un sistema immensament complex, i és molt possible que mai no siuguem capaços de predir amb certesa la seva reacció davant determinats canvis. Tampoc no es tracta de determinar si la Terra és fràgil o forta, perquè és ambdues coses

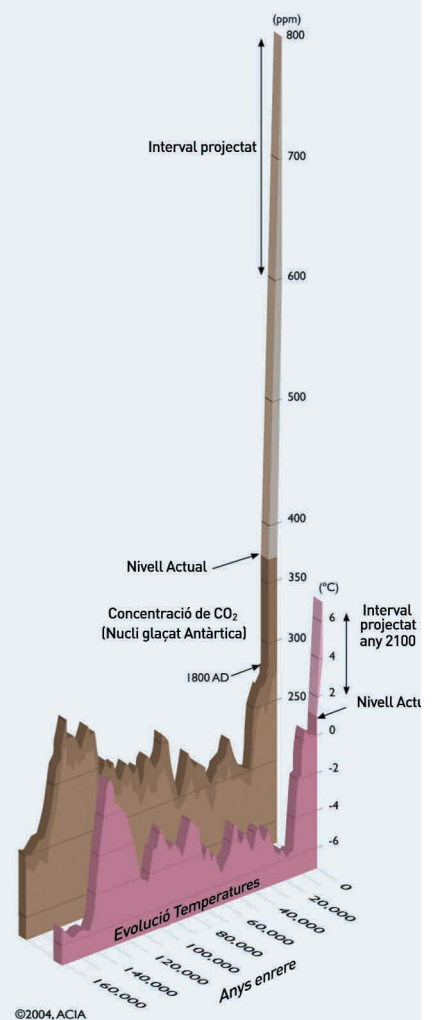
la Terra és molt forta, ja que sempre ha aconseguit vida, fins i tot durant els quatre mil milions d'anys en què el Sol va augmentar progressivament la seva potència. Per altra banda, i des del punt de vista d'una espècie concreta, la Terra pot ser molt fràgil, ja que, per exemple, petits canvis en la potència d'insolació han provocat esdeveniments com ara les repetides Eres Glacials, que han portat moltes espècies a l'extinció. El fet irrefutable és que estem incrementant ràpidament les concentracions de gasos d'efecte hivernacle, i no en un petit percentatge: es dupliquen amb escreix. L'augment d'emissions es exponencial, i això crea una situació molt perillosa que aconsella actuar molt abans que les conseqüències siguin evidents, perquè quan això passi ja no hi haurà res a fer. Tot i que seria bo resoldre les discrepàncies científiques, el realment important és prendre consciència de la naturalesa explosiva del fenomen i acceptar que en aquests casos és molt millor actuar abans d'hora que no fer salut.

El protocol de Kyoto és un primer intent, molt modest i ben segur que insuficient, en aquesta direcció. Obliga els països signataris a reduir les seves emissions perquè al 2012 siguin un 5% inferiors a les de 1990. Kyoto és clarament insuficient perquè ni ha estat signat pel país més emissor (els EUA, amb més d'un 20% de les emissions mundials), ni

compromet els països en vies de desenvolupament (com ara la Xina o l'Índia, que amb més de 2.000 milions d'habitants han iniciat el camí de la industrialització), ni possiblement sigui respectat pels propis signataris. El que cal és un acord global que pugui ser signat per tots els països, desenvolupats o no, que estigui basat en criteris de justícia i d'equitat. D'entre les més de quaranta propostes que hi ha sobre la taula, destacariem la coneguda com *Contracció i Convergència* (www.gci.org.uk), que planteja la convergència a mig termini cap a un nivell igualitari d'emissions per càpita. El pla es posaria a la pràctica en dues fases: primer, s'especificaria el volum total d'emissions que establirien un determinat nivell de concentracions atmosfèriques a un termini acordat, i un cop acordat el calendari d'emissions totals se'n distribuïria els drets d'emissió de manera que al final del període de contracció els nivells fossin iguals a tot el món.

Actualment, 25 països produeixen el 83% de totes les emissions anuals, generen el 86% del PIB mundial i suposen el 90% de les emissions acumulades des de 1850. Els 10 països més industrialitzats generen més del 50% de les emissions, tot i que només representen el 18% de la població mundial. És impossible que els països menys industrialitzats, que tenen el 82% de la població, acceptin qualsevol proposta que no tingui en compte aquesta realitat i que busqui perpetuar una situació escandalosament desigual, impedit a la majoria de la població mundial accedir als nivells de consum que nosaltres hem gaudit i malbaratat. Per tot això, la primera prioritat ha de ser la reducció de les emissions, i per tant del consum, als països més industrialitzats, per anar-nos acostant a un nivell sostenible per a tothom.

CONCENTRACIÓ DE CO₂ I CANVI DE TEMPERATURA

EMISSIONS DE GASOS D'EFECTE HIVERNACLE (2000)

EMISSIONS TOTALES		
	MTC EQ.	%
EUA	1.892	20,6
XINA	1.356	14,8
UNIÓ EUROPEA (25)	1.283	14,0
RÚSSIA	520	5,7
ÍNDIA	506	5,5
JAPÓ	364	4,0
ALEMANYA	265	2,9
BRASIL	230	2,5
CANADÀ	195	2,1
REGNE UNIT	181	2,0
ITÀLIA	146	1,6
COREA (SUD)	143	1,6
UKRAÏNIA	143	1,6
MÈXIC	139	1,5
FRANÇA	137	1,5
INDONÈSIA	135	1,5
AUSTRÀLIA	130	1,4
IRAN	120	1,3
SUD-AFRICA	113	1,2
ESTAT ESPANYOL	104	1,1
RESTA DEL MÓN	1.562	17,0

EMISSIONS PER CÀPITA	
	TC EQ.
AUSTRÀLIA	6,8
EUA	6,6
CANADÀ	6,3
ARÀBIA SAUDITA	4,3
RÚSSIA	3,6
ALEMANYA	3,2
REGNE UNIT	3,1
COREA (SUD)	3,1
UKRAÏNIA	2,9
JAPÓ	2,9
UNIÓ EUROPEA (25)	2,8
POLÒNIA	2,7
SUD-AFRICA	2,6
ESTAT ESPANYOL	2,6
ITÀLIA	2,5
FRANÇA	2,3
ARGENTINA	2,1
IRAN	1,9
TURQUIA	1,5
MÈXIC	1,4
MITJANA MUNDIAL	1,5

En els informes de l'IPCC, es contempla un ampli ventall d'escenaris plausibles per al segle XXI basats en diferents hipòtesis de població, creixement econòmic, desenvolupament tecnològic i d'altres factors. En tots aquests escenaris, augmenta la concentració global de CO₂, la temperatura superficial de l'aire i el nivell dels mars durant tot el segle. Entre el 2000 i el 2100, l'augment de temperatures oscil·la entre 1,4° i 5,8° C segons quin sigui l'escenari. En cap dels escenaris no s'inclouen polítiques explícites de reducció de les emissions, però sí s'hi incorporen hipòtesis que requeririen importants canvis en l'*status quo* i que d'una manera indirecta sí que influïrien en els nivells d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

LES EMISSIONS INCLOUEN 6 GASOS D'EFECTE HIVERNACLE EN TONES EQUIVALENTS DE CARBÓ. LES DADES DE LA UNIÓ EUROPEA INCLOUEN ELS 25 PAÏSOS, TOT I QUE ALGUNS TAMBÉ APAREIXEN PER SEPARAT.